

zvracení, velkou únavou. U starších žáků, převážně u dívek, se setkáváme také se sebepoškozováním, depresemi, se sklony k poruchám příjmu potravy. U chlapců převážně s problémovým chováním až poruchou chování. Potíže jsou o to horší, čím déle trvá sporová situace mezi rodiči. V rámci školního výkonu pozorujeme jeho náhlý pokles, který nesouvisí s rozumovými schopnostmi žáka. V kolektivu se může žák projevovat zdrženlivě, nebo na sebe naopak upozorňovat.

Rozpad rodiny je pro naše žáky mnohdy náhle vzniklou situací. Rodiče často úmysl rozejít se tají a žáci stále doufají, že se jejich rodiče „zase dají dohromady“. Tato situace se může týkat jakéhokoliv žáka. Rozpadají se vztahy vysokoškolsky vzdělaných rodičů, dobře sociálně situovaných, ale také sociálně slabých a problémových. Setkávám se také se situací, že rodiče oznámí svému dítěti rozchod nešetrným způsobem, de facto ze dne na den. Ráno ho najdeme uplakaného v šatně nebo zcela nesoustředěného a smutného ve třídě. Rozchod rodičů, byť se jeví jako dlouhodobá záležitost, pak nese jednoznačně známky akutně vzniklé krize. V některých případech dokonce velmi závažné, kdy si žáci nedovedou představit rozpad rodiny, mají velké obavy, co bude dál. Mohou mít i strach z některého z rodičů, pocity viny a vlastního selhání. Škola v tu chvíli může nabídnout bezpečné prostředí pro sdílení situace, nejistot a emocí. Při vhodném přístupu pedagogů žák nachází oporu, porozumění a ostrůvek jistoty.

## 6.1 Zoufalý Aleš

Rozvod rodičů plný konfliktů, hádek a manipulací prožívá také Aleš, žák třetí třídy, kterého zoufalství dohnalo až k záchvatu plného agrese a vzteku.

Byla velká přestávka, když za mnou přišly dvě vylekané holčičky, že paní učitelka ze 3. B prosí, abych rychle přišla, „protože Aleš křičí, kope, hází židlemi a nejde ho uklidnit“. Vzala jsem si ze stolu mobilní telefon, klíče a cestou jsem se snažila holčičky uklidnit, že vše zvládneme a Alešovi pomůžeme, že určitě není zlý, jen má možná velké trápení.

Situaci popsaly výstižně. Aleš opravdu v rohu třídy křičel, kopal do aktovek ostatních žáků, ve třídě bylo několik povalených židlí. Paní učitelka se snažila Alešovi vysvětlovat, že tohle dělat nemůže, ale jeho afekt naopak nabíral na síle. Požádala jsem paní učitelku, aby zajistila dohled nad ostatními žáky, protože odcházeli na hodinu tělesné výchovy, a tedy také mohla žáky ze třídy odvést, aby Aleš někomu v afektu neublížil. Chvilí jsem se na Aleše dívala a mapovala, jak moc je rizikové prostředí třídy vzhledem k možnému úrazu, zda není otevřené okno, zda není